

שאיפתו של שר המשפטים להיבחר

כנשיא הבא של המדינה
הועמדה בסימן שאלה

אין זה סוד כי מזה כמה שנים רואה שפירא את עצמו כאחד המועמדים לשרת בכהונת נשיא המדינה הבא. לטענת מתי נגדיו, זוהי הסיבה המסבירה כמה מהלכים תמוהים שלו. כמו הוותרנות וההליכה לקראת הדתיים, שפירא זקוק לחמיכתם, אם הוא רוצה להבחר כנשיא. זאת גם הסיבה, טוענים יריביו, שהוא החל מתפלל בקביעות בבית הכנסת ישורון בירושלים ומופיע במרכזי המפלגות. הוא נהנה מחסותה ותמיכתה של גולי-דה מאיר. אילו היה הדבר תלוי רק בה, יכול היה שפירא — יליד רוסיה שהחל ללמוד רפואה באוניברסיטה של חארקוב אך עלה בהיותו בן 22 לארץ והשתלם דווקא במשפטים — לראות את מינויו כנשיא כמוכסח. אלא שיעקב שמשון שפירא יודע שעליו להתגבר עוד על כמה מכשולים בדרכו לתואר הנכסף. נשיא ישראל להוציא את חיים וייצמן, הנשיא הראשון, לא נבחרו מעולם בזכות כושרם המדיני או הישגיהם. הנימוק העיקרי לבחירתם היו סגולות נקיון-הכפיים, יושר-הלבב והיותם סמל מוסרי וחינוכי. ואילו שמו של יעקב שמשון שפירא, שאיש כמובן אינו מסיל ספק ביושרו האישי, היה קשור בעבר בכמה פרשיות שהסילו צל על הקאריירה הציבורית שלו. שפירא בעל האישיות הסמכותית, מי מיסדי קיבוץ גבעת השלושה בעבר, שר היה התובע הכללי הראשון של מדינת ישראל, אינו יכול להרשות לעצמו שאותן פרשיות יצוטו ויועלו מחדש כאשר ידונו כשיקולים לפיהם צריך להיבחר הנשיא. זו הסיבה לכך שהוא מתגונן בחירוף

נמנה
במערך
הנכסף

אפשר היה השבוע שלא לרחם על שר המשפטים יעקב שמשון שפירא.

תוך שבוע אחד הוא נאלץ פעמיים להתיר צבא במדינה כדי לגנון על אחד המחבלים החמומים ביותר שלו כשר המשפטים: טרי פול כושל בפרשת גילויי השחיתות בחברת הנפט הממלכתית נתיבי נפט.

הוא עשה זאת פעם אחת בשבוע שעבר בפני הכנסת. בפעם נוספת, ביום השני השבוע, הוא עשה זאת לעיני העם כולו. בתוכנית מוקד בטלוויזיה, ושתי הופעות תיו אלה, יותר משסיעו לו להצדיק את עמדותיו ומהלכיו, סיבכו אותו בפרשה אומללה. הוא נראה כאיש הטובע בעיסה בוצית, שכל שהוא מנסה להיחלץ ממנה, הוא שוקע בה יותר ויותר. ויעקב שמשון שפירא, שקע עמוק בתוך הנפט. אפילו חברי מפלגתו, שהאזינו לנאומו הארוך בכנסת בשבוע שעבר, לא יכלו להסתיר את מבוכתם למראה הופעתו. שפירא הופיע בכנסת כנאשם, המנסה לסתור טענות שהושמעו נגדו, נאחז בתי-רוצים שונים כדי להסיר מעליו אשמה. אותו רושם הוא עורר גם בקרב צופי הטלוויזיה, כאשר הופיע בתוכנית מוקד: כנאשם היושב מול שופטיו על ספסל הנאשמים, נסער ונרגש ונבוך, קוטע את הדברים המוטחים בפניו בחזרה אינסופית על הביטוי "תסלח לי...". אבל תסלח לי... "ואדוני, תסלח לי...".

כל נסיון שלו לסגת מקריההגנה שנקט בהם רק לפני ימים מספר, רק סיבך אותו יותר ויותר. לרגע אפשר היה לדמות כי לא מוטי פרידמן והאנשים שסביבו הם הנאשמים בפרשת נתיבי נפט, אלא שר המשפטים, שנטל על עצמו לבדוק את הפרשה.

במצב זה היה זה רק טבעי, שבחוגים הולכים וגדלים של הציבור, כולל חוגים מקרב מפלגתו שלו, הועלתה התביעה, כי על שר המשפטים להתפטר מתפקידו.

צל על הקאריירה

גבי יעקב שמשון שפירא היתה זו טרגדיה אישית גוראה. בשנת ה'69 לחייו, ניצב עורך-הדף המצליח, הנחשב לאחד האנשים העשירים ביותר במדינת ישראל, בפני שיא הקאריירה הציבורית שלו. בתום שש שנות כהונה רצופות כשר המשפטים, הוא עומד בפני סיכוי לתואר שיהיה את שמו על דפי ההיסטוריה — נשיא מדינת ישראל.

הרגשה שיש יותר מדי חופש במחלקת החדשות בטלוויזיה. הוסיף ואמר שלמה ארד: "התחננו בפני אלמוג שימנע זעזועים. תשובתו היתה כל כך פורמאליסטית עד שהיתה לי הרגשה ברורה, שהוא כבול ומונע על ידי שיקולים בעלי אופי פוליטי". מה לכל זה ולסיסמה מוצהרת על מאבק למען חופש העיתונות? השיב על כך אחד העובדים שהעדיף להשאיר עולם-שם: "מאבק נגד הניוון וההסתאבות של ההנהלה מקפל בתוכו גם מאבק על חופש העיתונות".

העיתונאים נלחמים במדיום מתחרה

א היה זה מפתיע כי דווקא העיתונות הישראלית, היא שהתיצבה בשבוע האחרון לצידה של הנהלת רשות השידור במאבקה נגד עובדי הטלוויזיה.

היו לכך כמה סיבות. בעלי העיתונים אינם מעוניינים באגודה מקצועית חזקה של עיתונאים. מה שקרה השבוע בטלוויזיה בירושלים יכול להתרחש מחר אצלם במערכת. סיבה יותר מהותית היתה הקנאה שבתחרות בין העיתונות היומית למחר לקת החדשות של הטלוויזיה. היתה זו הודמנות פז להטיל אבן במדרום מתחרה שהוא יותר אפקטיבי. שום עתון אינו מעוניין במתחרה עצמאי מוכשר ובעל יכולת.

שיכורים מיללת התנים הציבורית, החריטו אנשי הוועדה-המנהל של רשות-השידור להקשיח את עמדתם, כשהם מתעבים פנים באיטיות של מגיני הציבור מפני החזרת הטלוויזיה לרשות הממשלה. אבל כאשר ניסה הוועדה-המנהל לגייס את האידגוד הארצי של עיתונאי ישראל לצידו למערכה, הסתבר כי נמצאה לשון משורפת בין אנשי האידגוד הארצי לבין עובדי הטלוויזיה והאגודה הירושלמית. זו הסיבה שתרועת המלחמה של רשות-השידור הסתיימה בקול דממה דקה של נכונות למשא ומתן.

בינתיים השתלטו על הטלוויזיה אנדר-למוסיה, דכאון ויאוש. כל כתב במחלקת החדשות עושה את הישר בעיניו. העורך היומי במחלקת החדשות משתלט בקושי על העניינים. באופן רשמי מנהל את העניינים יהושע תדמור. אבל זוהי בדיחה. כל מה שהוא עושה זה לעלות פעמיים ביום לקומה החמישית בבית הטלוויזיה ולשאול: "מה נשמע?". היה זה יחיל עצמו שטען כי לממונים על הרדיו והטלוויזיה אין כל סמכות לגבי החדשות. אבל כאשר צריך היה לפתור בעיה בוערת בעקבות התפטרות שילון, נמצא פתאום תדמור כשר כאהראי לענייני חדשות. כשר — אבל חסר-אונים.

קומיסר לתוכנית "השעה השלישית"

ה קרב טרם הוכרע לכאן או לכאן.

אבל, מבלי להתהשב בתוצאה הסופית, אי-אפשר היה שלא להתפעל ולהעריר את אומץ-ליבם של אנשי מחלקת החדשות בטלוויזיה. עצם העובדה שהעזו להתקומם ולמרוד, להשמיע בפומבי את כל מה שיש להם לומר נגד הממונים עליהם, ללא חשש למשרותיהם ולמקום עבודתם, היא תופעה חיובית ובריאה. העובדה שקבוצת אנשים צעירים בלתי הומוגנית, הצליחה להתלכד סביב העקרון של טלוויזיה חופשית, עם דם וביצים, שתפקידה הוא להביא מידע מירבי לצורכים, נותנת מקום לתקווה שפעם תהיה עוד בישראל תחנת טלוויזיה טובה לפחות מבחינת החדשות.

סימן ראשון שמאבק זה, נגד שלטון הקומיסארים המפלגתיים, התפשט ממחלקת החדשות למחלקות אחרות, אפשר היה למצוא בתוכנית השעה השלישית השבוע. שנערכה על בעיית האתיקה העיתונאית. אחרי שעורכי התוכנית, דב שנער וישיעיהו בן-פורת, כבר עיצבו את התוכנית וקבעו את משתתפיה, לא מצאה רשימת המשתתפים תן בעיני הרשות. הם רצו להכניס גם את הד"ר בנימין אליאב, מי שהיה בעבר הקומיסאר של השלטון בקול-ישראל. עורכי התוכנית התנגדו למינוי המשתתף מגבוה, איימו לבטל את התוכנית אם יכפו עליהם את השתתפותו של אליאב.

עוד סכסוך על חופש בטלוויזיה היה כבר יותר מדי אפילו לאדוניים של רשות השידור, הם נכנעו, וויתרו על תביעתם.

(המשך מעמוד 17)
או התפטר דן שילון וטסלר והסיכסוך הפך למאבק גלוי. "עמדי להתפטר", סיפר שלמה ארד, איש מחלקת החדשות, "קצתי בסידורי העבודה המשובשים. דוגמא? — כל כתבה שלישית היתה מתבטלת בגלל ליקויים באירגון. לא היו צוותים, היו קשיי עריכה, תחבורה וכו'. כשנתמנה שילון, הוא החרה חייב התחייבות ג'נטלמנית לשנות את פני הדברים. הוא שינה אותם. הקהל היה אמור לראות את תוצאת השינויים בעוד כמה חודשים. עכשיו הכל מתמוטט. מדבר רים על חזרה לקו הזינוק. על סידרי נוהל חדשים. בלשון קצרה: המאבק שלנו הוא בעד החזרת שילון."

מוותי אחרת תוקף את העניין דני בלון, יו"ר ועד עיתונאי ירושלים שנתן את מלוא הגיבוי לאנשי הטלוויזיה. בלון העלה טענה פשוטה יותר: "הרעיון למנות עוזר למנכ"ל על ענייני חדשות ואקטור אליה ברדיו ובטלוויזיה פירושו הרעת תנאי העבודה של שילון ושל אחרים." מאחורי הטענה הפורמאליסטית מסתתר סיפור שונה לחלוטין. זהו סיפור המתגלגל מאחורי הקלעים של הטלוויזיה כבר שלוש שנים והמרחף עליה כעננה שחורה. זהו סיפור המספר על קליקה של מנהלים אינ-טריגנטיים, הפועלים בשיטות מוסוות מתחת לשולחן, על ידי מתן טובות הנאה, פתרונים, הבטחות והבטחות סרק, אימים והפיכת מנכים אותה, "הקליקה של אלמוג". שילון, כה גני פנסקד המנהל המודח של הטלוויזיה, העושה כעת בהשתלמות בלונדון, איננו צוקרמן הסמנכ"ל, ומרים רוטשילד, מנהלת כוח האדם.

מנהלים מלונדון

ל לפני כ-4 שנים כאשר פתחת הטלוויזיה עוד לא עמדה על הפרק, הדיח ועד עובדי הרדיו את מנהל קול-ישראל דאן חנוך גבתון. המכתב כיום למנהל משרד-התערוכות, המדריכים, שלם בחלו באבא צעים הפסולים ביותר, היו חברי הוועד: פינסקד, רוטשילד ויגאל לוסין. תוך כדי המאבק, עמדו שלוש הקושרים בקשר התייעצות מתמיד עם אלמוג, המועמד הסביר ביותר לרשת את מקומו של גבתון. הקשר לא הותר עד היום הזה. לאחר מינויו של אלמוג, נבחר פינסקד כממונה זמני על הטלוויזיה. מרים רוטשילד נתי מנתה מנהל כוח-אדם ויגאל לוסין נשלח לכתב בכיר לארצות-הברית. יש לנו הר"גשה, מספר לימור, "שיקולי ההנהלה כיום נובעים במקרים רבים מההיבובות הקשורות במערכת היחסים מן העבר עם מדיחי גבתון, ולא שיקולים מקצועיים." כמה מעובדי מחלקת החדשות טוענים כי שמעו מספר פעמים את אלמוג מתייעץ טלפונית עם פינסקד בלונדון על המהלכים האחרונים כלפי עובדי הטלוויזיה. שיחות הטלפון התכוותו בין לונדון לירושלים, הנעשות על חשבון משלם המסים הישראלי, הפכו כבר לנושא לבדיחה בבית הטלוויזיה. בדיחה אחרת המתהלכת במסדרונות הטלוויזיה היא הסיפור שפינסקד מנהל לעצמה את הטלוויזיה מלונדון. הסיפור הבא יכול להעיד, אולי יותר מכל סיפור אחר, על מהות היחסים הלא-נורמליים השוררים בטלוויזיה, וביחוד על מהות היחסים בין מנהל מחלקת-החדשות דן שילון, לבין המנכ"ל שמואל אלמוג. היה זה כאשר למד דן שילון, מתוך פירסום בעיתונות, כי עומדים למנות מעליו עוזר למנכ"ל לענייני החדשות, הוא ניגש לאלמוג, ביקש ממנו אישור לנכונות הידיעה, תשובתו של אלמוג הדהימה את שילון, והיא שגרמה למעשה להתפטרותו. שילון, הנחשב כהנכחיים אין שילון מוכן לחזור ממנה. אמר אלמוג לשילון, באותה פגישה: "לא חשבתי אותך למנהל חדשות אידיאלי כאשר נבחרת. חשבתי, ואני עדיין חושב גם עכשיו, שאתה מתאים להיות מספר שניים, אבל לא מספר אחד!"

כך הפכה המלחמה למלחמה בעד שילון. עובדי המחלקה תמכו בו לא רק מתוך לויאליות, כי עם כל הכשלונות שנכשל שילון מאז מינוי לתפקידו, אי-אפשר היה להכחיש דבר אחד: רוח חדשה החלה לנשוב במחלקה.

אמר על כך דני בלון: "היה ברור שהעצמות של רשות-השידור לא הועלו מטעמים אדמיניסטרטיביים אלא מתוך ה-

י"ש שפירא